

04. 11. 2016

Důchodový věk ČR a EU

Ilona Kostadinová

**FPR ZČU v Plzni
UJAK
FŠFS**

Kontakt:

ilda@seznam.cz

<http://akilda.cz/>

Tel. +420 / 777 57 40 16

OBSAH

Stanovený důchodový věk

- Základní historické souvislosti vývoje právní úpravy důchodového věku v České republice
- Právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří, čl. 30 odst. 1 varianta první Listiny základních práv a svobod, usn. č. 2/1993 Sb., v platném znění
- Důchodový věk v platné právní úpravě ČR, § 30 zákona o důchodovém pojištění, z. č. 155/1995 Sb., v platném znění/ZDP
- Důchodový věk v Evropě – Slovensko, Německo

Historie důchodového věku

- **Oto von Bismarc – 70 let**, kapitalizační systém 1889, uvedené hranici by dnes odpovídala hranice nastavená na 85 let, dobově šlo tedy spíše o specifické pojištění pro případ chránící především dělníky před chudobou, pokud se dožili vyššího věku
- **První Československá republika – 65 let**, stanoveno v roce 1926, kdy vzniklo první dělnické důchodové pojištění označované jako invalidní pojištění, stále tedy ještě pojištění určité kategorie obyvatel dělníků
- **Williamm Beveridge – 1942**, národní pojištění - objektivní potřeba čelit hrozbě sociálně –ekonomického úpadku širokých vrstev obyvatel, reformy důchodového systému
- **USA – 65 let**, v roce 1935 – v první polovině 20. století- o věkové hranici bylo rozhodnuto na základě průměrného odchodu do důchodu, jak bylo využíváno klienty soukromých penzijních fondů

Cíl a účel státního důchodového systému

- **Státní důchodový systém** – z hlediska **historických** souvislostí má především solidární charakter jakožto efektivní způsob boje proti chudobě ve stáří, **moderní pojetí důchodového systému současnosti** musí být flexibilní, aby reagoval na sociálně-ekonomické změny jakožto **druh rentierské dávky na přilepšenou**
- **Zákon o důchodovém pojištění v ČR**, – **60 let Muž a 53 let bezdětná žena**, z. č. 155/1995 Sb., v platném znění účinný doposud – jde o univerzální systém důchodového pojištění založený na principu zásluhovosti, systém by zásadně revidován v roce 2010 tzv. malá důchodová reforma a následně změny doplňkových systémů byly provedeny v roce 2013 v rámci tzv. velké důchodové reformy
- **Diskuse v roce 2016** – zastropování v ČR na stanovený maximální důchodový věk **65 let**, přičemž výhledově se to bude týkat období nejdříve za 15 let, konkrétní podoba legislativní právní úpravy ještě známa není, jde o schválený vládní návrh z 5. září 2016

Důchodový věk v platné právní úpravě České republiky, platná právní úprava stav 28. 10. 2016, **§ 30/1 zákona o důchodovém pojištění, z. č. 155/1995 Sb., v platném znění/ZDP**

o **§ 30/1 ZDP Ročníky narozené před rokem 1936**

Muž 60 let, Žena bezdětná 57 let

Pojištěnec	Muž	Žena	Žena s dětmi
Bezdětný	60 let	57 let	
1 dítě			56 let
2 děti			55 let
3 nebo 4 děti			54 let
5 a více dětí			53 let

Důchodový věk v platné právní úpravě České republiky, platná právní úprava stav 28. 10. 2016,

§ 30/2 zákona o důchodovém pojištění, z. č. 155/1995 Sb., v platném znění/ZDP

o § 30/2 ZDP Ročníky narozené v letech 1936-1977

Parametrické navyšování od roku 2010, přílohová tabulka ZDP, pojištěnci narození v roce 1977 jdou do důchodu v 67 letech

Rok nar.	Muž	Žena	Děti			
		Děti 0	1	2	3 a 4	5 a více
1952	62r + 10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r + 8m	56r+4m
1953	63 r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r + 2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1965	65r	65r	65r	64r+8m	62r+8m	61r+2m
1975	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m

Důchodový věk v platné právní úpravě České republiky, platná právní úprava stav 28. 10. 2016, **§ 30/3 zákona o důchodovém pojištění, z. č. 155/1995 Sb., v platném znění/ZDP**

o **§ 30/3 ZDP Ročníky narozené po roce 1977**

Od roku narození je nutné odečíst rok 1977 a výsledné číslo vynásobit 2, což je počet měsíců, který se připočte k datu dosažení věku 67 let, a již se nezvýhodňuje u žen počet vychovaných dětí

Důchodový věk na Slovensku

- Základní pramen práva slovenský zákon o sociálním pojištění č. 461/2003 Z.z. SR
- Reforma zahájena dříve než v ČR – k postupnému prodloužení a sjednocení důchodového věku dochází od roku 2004 na cílových **62 let**
- Důchodový věk byl v roce 2012 upraven tak, že byl **zaveden mechanismus automatické úpravy důchodového věku**, každoročně vždy k 31. říjnu je oznámen posun důchodového věku o příslušný vypočtený počet dnů
- Základem je srovnání dvou pětiletých období bezprostředně po sobě jdoucích klouzavých průměrů střední délky života a vypočítání reálného posunu naděje dožití v počtu dnů
- Základním parametrem je tak střední délka života vykázaná statistickým úřadem společná pro muže a ženy
- Kalkulace a odhady ukazují růst důchodového věku každoročně o přibližně 50 dnů nebo okolo 35 dnů

Důchodový věk v Německu

- **Možnost dobrovolného vystoupení z povinného státní pojistného systému důchodového zabezpečení**
- Německo od roku 2012 navyšuje věkovou hranici **ze 65** let na cílových **67** v roce 2029.
- Zároveň je však možnost **tzv. „dodatkového důchodu“**, který je určen **osobám s dlouhodobě nízkým příjmem** či postihnutým nezaměstnaností a zaručuje těmto osobám **penzi minimálně ve výši 850 EUR**.
- Současně je však v Německu velmi omezena možnost současného pobírání penze a příjmu z pracovní činnosti.

Aktuální odborné diskuse 2016

Účel důchodového pojištění

“Zstropování“ důchodového věku na hranici 65 let?

- Účel – přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří
- Průměrný věk dožití
- Zásluhovost systémů důchodového pojištění
- Výše starobního důchodu pokrývající objektivně reálné náklady na živobytí a bydlení
- Evropská unie – členské státy Dánsko, Švédsko (tzv. zaměstnanecké penze), Německo, Rakousko.....viz tabulka jako příloha tištěné verze příspěvku

Povinné a nepovinné systémy důchodového zabezpečení

- **Povinný systém důchodového pojištění v ČR**, z. č. 155/1995 Sb., v platném znění
- **Nepovinný systém doplňkový od roku 1994** existuje v České republice **systém dobrovolného penzijního připojištění se státním příspěvkem**, z. č. 42/1994 Sb., v platném znění. **Od roku 2013 zákon o doplňkovém penzijním spoření, z. č. 427/2011 Sb., v platném znění.**
- Revize systému byla zavedena v rámci tzv. velké důchodové reformy v roce 2013.
- Zavedený pilíř **důchodového spoření**, z. č. 426/2011 Sb. byl opětovně zákonem č. 376/2015 o ukončení důchodového spoření zrušen s účinky nejpozději do 31. 12. 2017.
- **Penzijní připojištění se státním příspěvkem však zůstává v revidované podobě i nadále nepovinnou doplňkovou v praxi poměrně oblíbenou součástí důchodového systému v České republice.**

Vážení a milí posluchači, děkuji mnohokrát za pozornost a přeji příjemný a pohodový zbytek celého dne.

Ilona Kostadinovová

ilda@seznam.cz

Tel. +420/ 777 57 40 16

<http://akilda.cz/>

Ilona Kostadinovová, ilda@seznam.cz